

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3121/2564

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43, พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 4, พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44, พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 2, พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 3

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ 2 ฉบับ ฉบับแรกตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2559 สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 ถึงวันที่ 16 มีนาคม 2560 ตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จำเลยตกลงว่าจ้างโจทก์ทำงานบนเรือในตำแหน่งตันกล มีหน้าที่หลักด้านเทคนิคของเรือ ตรวจซ่อมเครื่องจักร วางแผนงานกำหนดหน้าที่งานให้แก่คนประจำเรือแผนกช่างกล ประจำอยู่บนเรือกลเดินทะเลระหว่างประเทศของจำเลย โดยสัญญาดังกล่าวมีข้อความระบุว่า "...สัญญาว่าจ้างฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐาน MLC A2.1.4...." กับบรรยายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิดและที่อยู่ปัจจุบันของโจทก์ ชื่อและที่อยู่ของจำเลยซึ่งเป็นเจ้าของเรือ สัญชาติของเรือ สถานที่และวันเดือนปีที่ทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ ตำแหน่งหน้าที่ของโจทก์ในการจ้างงาน อัตราค่าจ้างและค่าตอบแทนอื่น ๆ วันเริ่มการว่าจ้างและวันสิ้นสุดการว่าจ้าง เงื่อนไขการสิ้นสุดของสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ รวมทั้งสิทธิประโยชน์จากการคุ้มครองการประกันสังคมและสุขภาพที่จำเลยเป็นผู้จัดหาให้โจทก์และสิทธิของโจทก์ในการได้รับการส่งตัวกลับ ซึ่งมีลักษณะและรายละเอียดทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์เรื่องสภาพการจ้างงานของคนประจำเรือตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 ที่กำหนดให้ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือจะต้องมีรายการดังกล่าว อันเป็นมาตรฐานสากลของการทำงานบนเรือเดินทะเล ประกอบกับเหตุผลประการหนึ่งในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว คือ การทำงานของลูกจ้างและคนประจำเรือเกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศที่ต้องนำมาตรฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) มาปฏิบัติต่อแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ จึงแสดงให้เห็นเจตนาของโจทก์และจำเลยว่าจะประสงค์ให้สัญญาดังกล่าวมีมาตรฐานการทำงานทางทะเลสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของการทำงานของคนประจำเรือตามอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ด้วย โจทก์เริ่มต้นทำงานกับจำเลยตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 และประเทศไทยได้มีการอนุวัติการกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานทางทะเลแห่งอนุสัญญาดังกล่าวโดยการตรา พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ขึ้นมาใช้บังคับสำหรับแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ แม้ขณะวันเริ่มต้นทำงานของโจทก์ตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกไม่อาจนำ พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาใช้บังคับต่อกันได้ก็ตามแต่เมื่อระหว่างที่สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกยังมีผลผูกพันคู่สัญญาอยู่นั้น พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้มีผลใช้บังคับแล้ว การที่จำเลยตกลงว่าจ้างโจทก์ให้ทำงานในตำแหน่งตันกลประจำอยู่บนเรือของจำเลยและได้รับค่าจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จึงถือเป็นการทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตาม

บทนิยามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว โจทก์ฟ้องเรียกร้องสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้ากับคำชดเชยอันเป็นการเรียกร้องตามสิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้าง ซึ่งจะต้องพิจารณาตามบทกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่เลิกจ้าง ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับ พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 นั้น โจทก์เริ่มต้นทำงานตามสัญญาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 อันเป็นเวลาภายหลังจากที่ พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับแล้ว สิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับ พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 เช่นกัน เมื่อ พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 4 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การจ้างงานระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน" และไม่ปรากฏว่า พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติในส่วนของคำชดเชยไว้เป็นการเฉพาะ หรือบัญญัติให้คนประจำเรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือมีบทบัญญัติอื่นที่ยกเว้นไม่ให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่ข้อตกลงจ้างงานของคนประจำเรือที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ดังนั้น จำเลยจึงไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 การที่โจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นการทำงานและระยะเวลาสิ้นสุดไว้ตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา 44 วรรคหนึ่ง กับก่อนที่จำเลยจะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้งจำเลยจะต้องจัดทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือรวมถึงความรู้เกี่ยวกับกฎข้อบังคับระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรือเดินทะเลเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความพร้อม หากพิจารณาแล้ว เห็นว่า บุคคลใดมีความพร้อมผ่านเกณฑ์ จำเลยจะตกลงว่าจ้างให้ทำงานในครั้งต่อไป ประกอบกับการทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีลักษณะและสภาพของงานแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไป การที่จำเลยต้องทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือ ก่อนที่จะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้ง แสดงให้เห็นว่าจำเลยประสงค์ที่จะจ้างคนประจำเรือมีกำหนดระยะเวลาเป็นคราว ๆ ไป สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ข้อ 4 ที่กำหนดว่า หากสัญญาว่าจ้างสิ้นสุดลงในขณะที่เรือมีได้อยู่ในเมืองท่า ให้ถือว่าสัญญาฉบับนี้ได้รับการต่ออายุออกไปอีกเป็นระยะเวลาไม่เกินสามเดือน และบริษัทจะดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับยังภูมิลำเนาเดิมในเมืองท่าที่สะดวกในการเดินทางกลับ ไม่ได้เป็นข้อบ่งชี้ว่าสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 เป็นสัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน แต่คงหมายความว่าเมื่อสัญญาจ้างที่กำหนดระยะเวลาไว้สิ้นสุดลงในขณะที่เรือมีได้อยู่ในเมืองท่า ก็ให้ต่ออายุสัญญาว่าจ้างออกไปอีกระยะเวลาหนึ่งเพื่อจำเลยจะได้ดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับภูมิลำเนาเดิมของคนประจำเรือเท่านั้น อันเป็นการคุ้มครองคนประจำเรือว่าก่อนที่จะส่งคนประจำเรือซึ่งอยู่ในระหว่างการเดินเรือกลับภูมิลำเนานั้น คนประจำเรือมีสิทธิได้รับค่าจ้างต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่งแต่ไม่เกินสามเดือน ดังนี้ สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 จึงไม่ใช่สัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน เมื่อสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างและมีการสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลง

การจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีสิทธิได้รับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า 247,800 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี และค่าชดเชย 398,250 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้จำเลยจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่โจทก์ 30,975 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้อง (วันที่ 31 พฤษภาคม 2560) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษแผนกคดีแรงงาน พิพากษายืน โจทก์และจำเลยฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาวินิจฉัยประการแรกตามฎีกาของโจทก์ว่า ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 หรือพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 และจำเลยต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์หรือไม่ เห็นว่า ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า โจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกัน 2 ฉบับ ฉบับแรกตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2559 ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 ถึงวันที่ 16 มีนาคม 2560 เมื่อพิจารณาตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จำเลยตกลงว่าจ้างโจทก์ทำงานบนเรือในตำแหน่งต้นกล (Chief Engineer) มีหน้าที่หลักด้านเทคนิคของเรือ ตรวจสอบเครื่องจักร วางแผนงานกำหนดหน้าที่งานให้แก่คนประจำเรือแผนกช่างกล ประจำอยู่บนเรือกลเดินทะเลระหว่างประเทศของจำเลย โดยสัญญาดังกล่าวมีข้อความระบุว่า "...สัญญาว่าจ้างฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐาน MLC A2.1.4..." กับระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิดและที่อยู่ปัจจุบันของโจทก์ ชื่อและที่อยู่ของจำเลยซึ่งเป็นเจ้าของเรือ สัญชาติของเรือ สถานที่และวันเดือนปีที่ทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ ตำแหน่งหน้าที่ของโจทก์ในการจ้างงาน อัตราค่าจ้างและค่าตอบแทนอื่น ๆ วันเริ่มการว่าจ้างและวันสิ้นสุดการว่าจ้าง เงื่อนไขการสิ้นสุดของสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ รวมทั้งสิทธิประโยชน์จากการคุ้มครองการประกันสังคมและสุขภาพที่จำเลยเป็นผู้จัดหาให้โจทก์ และสิทธิของโจทก์ในการได้รับการส่งตัวกลับ ซึ่งมีลักษณะและรายละเอียดทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์เรื่องสภาพการจ้างงานของคนประจำเรือตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 ที่กำหนดให้ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือจะต้องมีรายการดังกล่าว อันเป็นมาตรฐานสากลของการทำงานบนเรือเดินทะเล ประกอบกับเหตุผลประการหนึ่งในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว คือ การทำงานของลูกจ้างและคนประจำเรือเกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศที่ต้องนำมาตรฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) มาปฏิบัติต่อแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ จึงแสดงให้เห็นเจตนาของโจทก์และจำเลยว่าประสงค์ให้สัญญาดังกล่าวมีมาตรฐานการทำงานทางทะเลสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของการทำงานของคนประจำเรือตามอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ด้วยเช่นกัน แต่แม้โจทก์เริ่มต้นทำงานกับจำเลยตามสัญญาว่าจ้างคน

ประจำเรือฉบับแรกตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 และประเทศไทยได้มีการอนุวัติการกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานทางทะเลแห่งอนุสัญญาดังกล่าวโดยการตราพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ขึ้นมาใช้บังคับสำหรับแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ โดยพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 2 บัญญัติว่า "พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป" และพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2558 พระราชบัญญัตินี้จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน 2559 เป็นต้นไป ดังนั้น แม้ขณะวันเริ่มต้นทำงานของโจทก์ตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกไม่อาจนำพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาใช้บังคับต่อกันได้ก็ตาม แต่เมื่อระหว่างที่สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกยังมีผลผูกพันคู่สัญญาอยู่นั้น พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้มีผลใช้บังคับแล้ว และเมื่อพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 3 ได้กำหนดบทนิยาม คำว่า "คนประจำเรือ" หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าของเรือจ้างหรือมอบหมายให้ทำหน้าที่ประจำอยู่ในเรือโดยได้รับค่าจ้าง แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งทำงานในเรือเป็นการชั่วคราว กับคำว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ" หมายความว่า สัญญาจ้างงานหรือข้อตกลงซึ่งกำหนดรายละเอียดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด และให้หมายความรวมถึงข้อตกลงที่เกิดจากการเจรจาต่อรองของคนประจำเรือและเจ้าของเรือ การที่จำเลยตกลงว่าจ้างโจทก์ให้ทำงานในตำแหน่งต้นกลประจำอยู่บนเรือของจำเลยและได้รับค่าจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จึงถือเป็นการทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามบทนิยามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว เมื่อคดีนี้โจทก์ฟ้องเรียกร้องสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้ากับค่าชดเชยอันเป็นการเรียกร้องตามสิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างซึ่งจะต้องพิจารณาตามบทกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่เลิกจ้าง ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 นั้น โจทก์เริ่มต้นทำงานตามสัญญาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 อันเป็นเวลาภายหลังจากที่พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับแล้ว สิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 เช่นกัน เมื่อพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 4 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การจ้างงานระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน" และไม่ปรากฏว่าพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติในส่วน of ค่าชดเชยไว้เป็นการเฉพาะ หรือบัญญัติให้คนประจำเรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือมีบทบัญญัติอื่นที่ยกเว้นไม่ให้นำพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับแก่ข้อตกลงจ้างงานของคนประจำเรือที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับ ดังนั้น จำเลยจึงไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์วินิจฉัยว่าจำเลยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น กรณีไม่จำเป็นต้องพิจารณาฎีกาของโจทก์ที่ว่าต้องนับระยะเวลาการทำงานทุกช่วงเข้าด้วยกันหรือไม่ เพราะไม่ทำให้ผลคดีในส่วนค่าชดเชยนี้เปลี่ยนแปลงไป คดีมีปัญหาวินิจฉัยต่อไปตามฎีกาของ

จำเลยว่า สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 เป็นสัญญาจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอนหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "เจ้าของเรือต้องจัดให้มีข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือเป็นหนังสือ พร้อมลายมือชื่อของเจ้าของเรือและคนประจำเรือ โดยจัดทำเป็นคู่ฉบับจัดเก็บไว้บนเรือหนึ่งฉบับ และอีกฉบับหนึ่งให้คนประจำเรือเก็บไว้ พร้อมทั้งจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้" วรรคสอง บัญญัติว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายการ ดังต่อไปนี้ (1)... (17) วันสิ้นสุดหรือเงื่อนไขการสิ้นสุดของข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ..." และตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ ย่อมสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้า" เมื่อโจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นการทำงานและระยะเวลาสิ้นสุดไว้ตามบทบัญญัติดังกล่าว กับเมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ศาลแรงงานกลางรับฟังว่า ก่อนที่จำเลยจะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้งจำเลยจะต้องจัดทำกรอบทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือรวมถึงความรู้เกี่ยวกับกฎข้อบังคับระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรือเดินทะเลเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความพร้อม หากพิจารณาแล้ว เห็นว่าบุคคลใดมีความพร้อมผ่านเกณฑ์ จำเลยจึงจะตกลงว่าจ้างให้ทำงานในครั้งต่อไป ประกอบกับการทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีลักษณะและสภาพของงานแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไป การที่จำเลยต้องทำการกรอบทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือก่อนที่จะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้ง ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยประสงค์ที่จะจ้างคนประจำเรือมีกำหนดระยะเวลาเป็นคราว ๆ ไป ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ข้อ 4 ที่กำหนดว่า หากสัญญาว่าจ้างสิ้นสุดลงในขณะที่เรื่อมิได้อยู่ในเมืองท่า ให้ถือว่าสัญญาฉบับนี้ได้รับการต่ออายุออกไปอีกเป็นระยะเวลาไม่เกินสามเดือน และบริษัทจะดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับยังภูมิลำเนาเดิมในเมืองท่าที่สะดวกในการเดินทางกลับ นั้น ก็ไม่ได้เป็นข้อบ่งชี้ว่าสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 เป็นสัญญาที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน แต่คงหมายความว่าเมื่อสัญญาจ้างที่กำหนดระยะเวลาไว้สิ้นสุดลงในขณะที่เรื่อมิได้อยู่ในเมืองท่า ก็ให้ต่ออายุสัญญาว่าจ้างออกไปอีกระยะเวลาหนึ่งเพื่อจำเลยจะได้ดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับภูมิลำเนาเดิมของคนประจำเรือเท่านั้น อันเป็นการคุ้มครองคนประจำเรือว่าก่อนที่จะส่งคนประจำเรือซึ่งอยู่ในระหว่างการเดินเรือกลับภูมิลำเนานั้นคนประจำเรือมีสิทธิได้รับค่าจ้างต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่งแต่ไม่เกินสามเดือน ดังนี้ สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 จึงไม่ใช่สัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษนำพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาปรับใช้กับคดีนี้และวินิจฉัยว่า สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 เป็นสัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา และเมื่อสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างและมีการสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีสิทธิได้รับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น และกรณีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์ที่ว่า โจทก์ควรได้รับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 ก็วัน

หน้า 6 / 22

ตามกฎหมายในการเลิกจ้างซึ่งจะต้องพิจารณาตามบทกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่เลิกจ้าง ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 นั้น โจทก์เริ่มต้นทำงานตามสัญญาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 อันเป็นเวลาภายหลังจากที่ พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับแล้ว สิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 เช่นกัน เมื่อ พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 4 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การจ้างงานระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน" และไม่ปรากฏว่า พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติในส่วนของค่าชดเชยไว้เป็นการเฉพาะ หรือบัญญัติให้คนประจำเรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือมีบทบัญญัติอื่นที่ยกเว้นไม่ให้นำพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่ข้อตกลงจ้างงานของคนประจำเรือที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ดังนั้น จำเลยจึงไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 การที่โจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นการทำงานและระยะเวลาสิ้นสุดไว้ตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา 44 วรรคหนึ่ง กับก่อนที่จำเลยจะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้งจำเลยจะต้องจัดทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือรวมถึงความรู้เกี่ยวกับกฎข้อบังคับระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรือเดินทะเลเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความพร้อม หากพิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลใดมีความพร้อมผ่านเกณฑ์ จำเลยจะตกลงว่าจ้างให้ทำงานในครั้งต่อไป ประกอบกับการทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีลักษณะและสภาพของงานแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไป การที่จำเลยต้องทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือก่อนที่จะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้ง แสดงให้เห็นว่าจำเลยประสงค์ที่จะจ้างคนประจำเรือมีกำหนดระยะเวลาเป็นคราว ๆ ไป สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ข้อ 4 ที่กำหนดว่า หากสัญญาว่าจ้างสิ้นสุดลงในขณะที่เรือมีได้อยู่ในเมืองท่า ให้ถือว่าสัญญาฉบับนี้ได้รับการต่ออายุออกไปอีกเป็นระยะเวลาไม่เกินสามเดือน และบริษัทจะดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับยังภูมิลำเนาเดิมในเมืองท่าที่สะดวกในการเดินทางกลับ ไม่ได้เป็นข้อบ่งชี้ว่าสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 เป็นสัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน แต่คงหมายความว่าเมื่อสัญญาจ้างที่กำหนดระยะเวลาไว้สิ้นสุดลงในขณะที่เรือมีได้อยู่ในเมืองท่า ก็ให้ต่ออายุสัญญาว่าจ้างออกไปอีกระยะเวลาหนึ่งเพื่อจำเลยจะได้ดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับภูมิลำเนาเดิมของคนประจำเรือเท่านั้น อันเป็นการคุ้มครองคนประจำเรือว่าก่อนที่จะส่งคนประจำเรือซึ่งอยู่ในระหว่างการเดินเรือกลับภูมิลำเนานั้น คนประจำเรือมีสิทธิได้รับค่าจ้างต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่งแต่ไม่เกินสามเดือน ดังนี้ สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 จึงไม่ใช่สัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน เมื่อสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างและมีการสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีสิทธิได้รับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า โจทก์

ฟ้องขอให้บังคับจำเลยจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า 247,800 บาท พร้อมดอกเบี้ย
อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี และค่าชดเชย 398,250 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับ
แต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง
ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้จำเลยจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่โจทก์ 30,975 บาท
พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้อง (วันที่ 31 พฤษภาคม 2560)
เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดี
ชำนาญพิเศษแผนกคดีแรงงาน พิพากษายืน โจทก์และจำเลยฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา
ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาวินิจฉัยประการแรกตามฎีกาของโจทก์ว่า
ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 หรือ
พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 และจำเลยต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์หรือไม่
เห็นว่า ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า โจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกัน 2 ฉบับ
ฉบับแรกตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2559 ส่วน
สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559
ถึงวันที่ 16 มีนาคม 2560 เมื่อพิจารณาตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จำเลยตกลง
ว่าจ้างโจทก์ทำงานบนเรือในตำแหน่งต้นกล (Chief Engineer) มีหน้าที่หลักด้านเทคนิคของเรือ
ตรวจสอบเครื่องจักร วางแผนงานกำหนดหน้าที่งานให้แก่คนประจำเรือแผนกช่างกล ประจำอยู่บน
เรือกลเดินทะเลระหว่างประเทศของจำเลย โดยสัญญาดังกล่าวมีข้อความระบุว่า "...สัญญาว่าจ้าง
ฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐาน MLC A2.1.4..." กับระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและชื่อสกุล วันเดือน
ปีเกิด สถานที่เกิดและที่อยู่ปัจจุบันของโจทก์ ชื่อและที่อยู่ของจำเลยซึ่งเป็นเจ้าของเรือ สัญชาติ
ของเรือ สถานที่และวันเดือนปีที่ทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ ตำแหน่งหน้าที่ของโจทก์ในการ
จ้างงาน อัตราค่าจ้างและค่าตอบแทนอื่น ๆ วันเริ่มการว่าจ้างและวันสิ้นสุดการว่าจ้าง เงื่อนไขการ
สิ้นสุดของสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ รวมทั้งสิทธิประโยชน์จากการคุ้มครองการประกันสังคมและ
สุขภาพที่จำเลยเป็นผู้จัดหาให้โจทก์ และสิทธิของโจทก์ในการได้รับการส่งตัวกลับ ซึ่งมีลักษณะ
และรายละเอียดทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์เรื่องสภาพการจ้างงานของคนประจำเรือตาม
พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 ที่กำหนดให้ข้อตกลงการจ้างงานของคน
ประจำเรือจะต้องมีรายการดังกล่าว อันเป็นมาตรฐานสากลของการทำงานบนเรือเดินทะเล
ประกอบกับเหตุผลประการหนึ่งในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว คือ การทำงานของ
ลูกจ้างและคนประจำเรือเกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศที่ต้องนำ
มาตรฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour
Convention, 2006) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization
: ILO) มาปฏิบัติต่อแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ จึงแสดงให้เห็นเจตนาของโจทก์และจำเลยว่า
ประสงค์ให้สัญญาดังกล่าวมีมาตรฐานการทำงานทางทะเลสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของ
การทำงานของคนประจำเรือตามอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime
Labour Convention, 2006) ด้วยเช่นกัน แต่แม้โจทก์เริ่มต้นทำงานกับจำเลยตามสัญญาว่าจ้างคน
ประจำเรือฉบับแรกตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 และประเทศไทยได้มีการอนุวัติการกฎหมาย
ภายในประเทศให้สอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานทางทะเลแห่งอนุสัญญาดังกล่าวโดยการตรา
พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ขึ้นมาใช้บังคับสำหรับแรงงานทางทะเลเป็นกรณี
เฉพาะ โดยพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 2 บัญญัติว่า "พระราชบัญญัตินี้ให้

ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป" และพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2558 พระราชบัญญัตินี้จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน 2559 เป็นต้นไป ดังนั้น แม้ขณะวันเริ่มต้นทำงานของโจทก์ตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกไม่อาจนำพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาใช้บังคับต่อกันได้ก็ตาม แต่เมื่อระหว่างที่สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกยังมีผลผูกพันคู่สัญญาอยู่นั้น พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้มีผลใช้บังคับแล้ว และเมื่อพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 3 ได้กำหนดบทนิยาม คำว่า "คนประจำเรือ" หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าของเรือจ้างหรือมอบหมายให้ทำหน้าที่ประจำอยู่ในเรือโดยได้รับค่าจ้าง แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งทำงานในเรือเป็นการชั่วคราว กับคำว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ" หมายความว่า สัญญาจ้างงานหรือข้อตกลงซึ่งกำหนดรายละเอียดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด และให้หมายความรวมถึงข้อตกลงที่เกิดจากการเจรจาต่อรองของคนประจำเรือและเจ้าของเรือ การที่จำเลยตกลงว่าจ้างโจทก์ให้ทำงานในตำแหน่งต้นกลประจำอยู่บนเรือของจำเลยและได้รับค่าจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จึงถือเป็นการทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามบทนิยามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว เมื่อคดีนี้โจทก์ฟ้องเรียกร้องสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้ากับค่าชดเชยอันเป็นการเรียกร้องตามสิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างซึ่งจะต้องพิจารณาตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่เลิกจ้าง ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 นั้น โจทก์เริ่มต้นทำงานตามสัญญาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 อันเป็นเวลาภายหลังจากที่พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับแล้ว สิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 เช่นกัน เมื่อพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 4 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การจ้างงานระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน" และไม่ปรากฏว่าพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติในส่วน of ค่าชดเชยไว้เป็นการเฉพาะ หรือบัญญัติให้คนประจำเรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือมีบทบัญญัติอื่นที่ยกเว้นไม่ให้นำพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับแก่ข้อตกลงจ้างงานของคนประจำเรือที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับ ดังนั้น จำเลยจึงไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์วินิจฉัยว่าจำเลยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น กรณีไม่จำเป็นต้องพิจารณาฎีกาของโจทก์ที่ว่าต้องนับระยะเวลาการทำงานทุกช่วงเข้าด้วยกันหรือไม่ เพราะไม่ทำให้ผลคดีในส่วนค่าชดเชยนี้เปลี่ยนแปลงไป คดีมีปัญหาวินิจฉัยต่อไปตามฎีกาของจำเลยว่า สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 เป็นสัญญาจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอนหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "เจ้าของเรือต้องจัดให้มีข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือเป็นหนังสือพร้อมลายมือชื่อของเจ้าของเรือและคนประจำเรือ โดยจัดทำเป็นคู่ฉบับจัดเก็บไว้บนเรือหนึ่งฉบับ

และอีกฉบับหนึ่งให้คนประจำเรือเก็บไว้ พร้อมทั้งจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้" วรรคสอง บัญญัติว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายการ ดังต่อไปนี้ (1)... (17) วันสิ้นสุดหรือเงื่อนไขการสิ้นสุดของข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ..." และตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ ย่อมสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ โดยมีต้องบอกกล่าวล่วงหน้า" เมื่อโจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นการทำงานและระยะเวลาสิ้นสุดไว้ตามบทบัญญัติดังกล่าว กับเมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ศาลแรงงานกลางรับฟังว่า ก่อนที่จำเลยจะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้งจำเลยจะต้องจัดทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือรวมถึงความรู้เกี่ยวกับกฎข้อบังคับระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรือเดินทะเลเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความพร้อม หากพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลใดมีความพร้อมผ่านเกณฑ์ จำเลยจึงจะตกลงว่าจ้างให้ทำงานในครั้งต่อไป ประกอบกับการทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีลักษณะและสภาพของงานแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไป การที่จำเลยต้องทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือก่อนที่จะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้ง ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยประสงค์ที่จะจ้างคนประจำเรือมีกำหนดระยะเวลาเป็นคราว ๆ ไป ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ข้อ 4 ที่กำหนดว่า หากสัญญาว่าจ้างสิ้นสุดลงในขณะที่เรอมีได้อยู่ในเมืองท่า ให้ถือว่าสัญญาฉบับนี้ได้รับการต่ออายุออกไปอีกเป็นระยะเวลาไม่เกินสามเดือน และบริษัทจะดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับยังภูมิลำเนาเดิมในเมืองท่าที่สะดวกในการเดินทางกลับ นั้น ก็ไม่ได้เป็นข้อบ่งชี้ว่าสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 เป็นสัญญาที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน แต่คงหมายความว่าเมื่อสัญญาจ้างที่กำหนดระยะเวลาไว้สิ้นสุดลงในขณะที่เรอมีได้อยู่ในเมืองท่า ก็ให้ต่ออายุสัญญาว่าจ้างออกไปอีกระยะหนึ่งเพื่อจำเลยจะได้ดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับภูมิลำเนาเดิมของคนประจำเรือเท่านั้น อันเป็นการคุ้มครองคนประจำเรือว่าก่อนที่จะส่งคนประจำเรือซึ่งอยู่ในระหว่างการเดินเรือกลับภูมิลำเนานั้นคนประจำเรือมีสิทธิได้รับค่าจ้างต่อไปอีกระยะหนึ่งแต่ไม่เกินสามเดือน ดังนี้ สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 จึงไม่ใช่สัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน ที่ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษนำพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาปรับใช้กับคดีนี้และวินิจฉัยว่า สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 เป็นสัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา และเมื่อสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างและมีการสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีสิทธิได้รับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น และกรณีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์ที่ว่า โจทก์ควรได้รับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 ก็วัน เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าให้แก่โจทก์ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ(สมจิตร ทองศรี-จักรชัย เยพิทักษ์-กิตติพงษ์ ศิริโรจน์)ศาลแรงงานกลาง - นายสุชาติ โตะวิเศษกุล - นางนงนภา จันทรศักดิ์ ลิ้มไพบูลย์แหล่งที่มาของผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาแผนก

หมายเลขคดีศาลฎีกา.586/2563หมายเลขคดีศาลชั้นต้นหมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น
หมายเหตุคำพิพากษา: โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า
247,800 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี และค่าชดเชย 398,250 บาท พร้อมดอกเบี้ย
อัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การและแก้ไข
คำให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้จำเลยจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า
แก่โจทก์ 30,975 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้อง
(วันที่ 31 พฤษภาคม 2560) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์และ
จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์และจำเลยฎีกา
โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาวินิจฉัยประการแรก
ตามฎีกาของโจทก์ว่า ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครอง
แรงงาน พ.ศ. 2541 หรือพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 และจำเลยต้องจ่าย
ค่าชดเชยให้แก่โจทก์หรือไม่ เห็นว่า ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า โจทก์กับจำเลยทำ
สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกัน 2 ฉบับ ฉบับแรกตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม
2558 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2559 ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ตกลงว่าจ้างโดยเริ่ม
ทำงานตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 ถึงวันที่ 16 มีนาคม 2560 เมื่อพิจารณาตามสัญญาว่าจ้างคน
ประจำเรือฉบับแรก จำเลยตกลงว่าจ้างโจทก์ทำงานบนเรือในตำแหน่งต้นกล (Chief Engineer) มี
หน้าที่หลักด้านเทคนิคของเรือ ตรวจสอบเครื่องจักร วางแผนงานกำหนดหน้าที่งานให้แก่คนประจำ
เรือแผนกช่างกล ประจำอยู่บนเรือกลเดินทะเลระหว่างประเทศของจำเลย โดยสัญญาดังกล่าวมี
ข้อความระบุว่า "...สัญญาว่าจ้างฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐาน MLC A2.1.4..." กับบรรยายละเอียด
เกี่ยวกับชื่อและชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิดและที่อยู่ปัจจุบันของโจทก์ ชื่อและที่อยู่ของ
จำเลยซึ่งเป็นเจ้าของเรือ สัญชาติของเรือ สถานที่และวันเดือนปีที่ทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ
ตำแหน่งหน้าที่ของโจทก์ในการจ้างงาน อัตราค่าจ้างและค่าตอบแทนอื่น ๆ วันเริ่มการว่าจ้างและ
วันสิ้นสุดการว่าจ้าง เงื่อนไขการสิ้นสุดของสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ รวมทั้งสิทธิประโยชน์จาก
การคุ้มครองการประกันสังคมและสุขภาพที่จำเลยเป็นผู้จัดหาให้โจทก์ และสิทธิของโจทก์ในการ
ได้รับการส่งตัวกลับ ซึ่งมีลักษณะและรายละเอียดทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์เรื่องสภาพการจ้างงาน
ของคนประจำเรือตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 ที่กำหนดให้
ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือจะต้องมีรายการดังกล่าว อันเป็นมาตรฐานสากลของ
การทำงานบนเรือเดินทะเล ประกอบกับเหตุผลประการหนึ่งในการประกาศใช้พระราชบัญญัติ
ดังกล่าว คือ การทำงานของลูกจ้างและคนประจำเรือเกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งทางทะเล
ระหว่างประเทศที่ต้องนำมาตรฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549
(Maritime Labour Convention, 2006) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International
Labour Organization : ILO) มาปฏิบัติต่อแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ จึงแสดงให้เห็นเจตนา
ของโจทก์และจำเลยที่ประสงค์ให้สัญญาดังกล่าวมีมาตรฐานการทำงานทางทะเลสอดคล้องกับ
มาตรฐานสากลของการทำงานของคนประจำเรือตามอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ.
2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ด้วยเช่นกัน แต่แม้โจทก์เริ่มต้นทำงานกับจำเลย
ตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 และประเทศไทยได้มีการ
อนุวัติการกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานทางทะเลแห่งอนุสัญญา
ดังกล่าวโดยการตราพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ขึ้นมาใช้บังคับสำหรับแรงงาน

ทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ โดยพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 2 บัญญัติว่า "พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป" และพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2558 พระราชบัญญัตินี้จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน 2559 เป็นต้นไป ดังนั้น แม้ขณะวันเริ่มต้นทำงานของโจทก์ตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกไม่อาจนำพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาใช้บังคับต่อกันได้ก็ตาม แต่เมื่อระหว่างที่สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกยังมีผลผูกพันคู่สัญญาอยู่นั้น พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้มีผลใช้บังคับแล้ว และเมื่อพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 3 ได้กำหนดบทนิยาม คำว่า "คนประจำเรือ" หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าของเรือจ้างหรือมอบหมายให้ทำหน้าที่ประจำอยู่ในเรือโดยได้รับค่าจ้าง แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งทำงานในเรือเป็นการชั่วคราว กับคำว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ" หมายความว่า สัญญาจ้างงานหรือข้อตกลงซึ่งกำหนดรายละเอียดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด และให้หมายความรวมถึงข้อตกลงที่เกิดจากการเจรจาต่อรองของคนประจำเรือและเจ้าของเรือ การที่จำเลยตกลงว่าจ้างโจทก์ให้ทำงานในตำแหน่งต้นกลประจำอยู่บนเรือของจำเลยและได้รับค่าจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จึงถือเป็นการทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามบทนิยามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว เมื่อคดีนี้โจทก์ฟ้องเรียกร้องสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้ากับค่าชดเชยอันเป็นการเรียกร้องตามสิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างซึ่งจะต้องพิจารณาตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่เลิกจ้าง ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 นั้น โจทก์เริ่มต้นทำงานตามสัญญาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 อันเป็นเวลาภายหลังจากที่พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับแล้ว สิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 เช่นกัน เมื่อพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 4 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การจ้างงานระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน" และไม่ปรากฏว่าพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติในส่วน of ค่าชดเชยไว้เป็นการเฉพาะ หรือบัญญัติให้คนประจำเรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือมีบทบัญญัติอื่นที่ยกเว้นไม่ให้นำพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับแก่ข้อตกลงจ้างงานของคนประจำเรือที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับ ดังนั้น จำเลยจึงไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์วินิจฉัยว่าจำเลยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น กรณีไม่จำเป็นต้องพิจารณาฎีกาของโจทก์ที่ว่าต้องนับระยะเวลาการทำงานทุกช่วงเข้าด้วยกันหรือไม่ เพราะไม่ทำให้ผลคดีในส่วนค่าชดเชยนี้เปลี่ยนแปลงไป คดีมีปัญหาวินิจฉัยต่อไปตามฎีกาของจำเลยว่าสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 เป็นสัญญาจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอนหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 วรรคหนึ่ง

บัญญัติว่า "เจ้าของเรือต้องจัดให้มีข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือเป็นหนังสือพร้อมลายมือชื่อของเจ้าของเรือและคนประจำเรือ โดยจัดทำเป็นคู่ฉบับจัดเก็บไว้บนเรือหนึ่งฉบับ และอีกฉบับหนึ่งให้คนประจำเรือเก็บไว้ พร้อมทั้งจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้" วรรคสอง บัญญัติว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายการ ดังต่อไปนี้ (1)... (17) วันสิ้นสุดหรือเงื่อนไขการสิ้นสุดของข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ..." และตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ ย่อมสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ โดยมีต้องบอกกล่าวล่วงหน้า" เมื่อโจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นการทำงานและระยะเวลาสิ้นสุดไว้ตามบทบัญญัติดังกล่าว กับเมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ศาลแรงงานกลางรับฟังว่า ก่อนที่จำเลยจะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้ง จำเลยจะต้องจัดทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือรวมถึงความรู้เกี่ยวกับกฎข้อบังคับระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรือเดินทะเลเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความพร้อม หากพิจารณาแล้ว เห็นว่าบุคคลใดมีความพร้อมผ่านเกณฑ์ จำเลยจึงจะตกลงว่าจ้างให้ทำงานในครั้งต่อไป ประกอบกับการทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีลักษณะและสภาพของงานแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไป การที่จำเลยต้องทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือก่อนที่จะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้ง ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยประสงค์ที่จะจ้างคนประจำเรือมีกำหนดระยะเวลาเป็นคราว ๆ ไป ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ข้อ 4 ที่กำหนดว่า หากสัญญาว่าจ้างสิ้นสุดลงในขณะที่เรอมีได้อยู่ในเมืองท่า ให้ถือว่าสัญญาฉบับนี้ได้รับการต่ออายุออกไปอีกเป็นระยะเวลาไม่เกินสามเดือน และบริษัทจะดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับยังภูมิลำเนาเดิมในเมืองท่าที่สะดวกในการเดินทางกลับ นั้น ก็ไม่ได้เป็นข้อบ่งชี้ว่าสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 เป็นสัญญาที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน แต่คงหมายความว่าเมื่อสัญญาจ้างที่กำหนดระยะเวลาไว้สิ้นสุดลงในขณะที่เรอมีได้อยู่ในเมืองท่า ก็ให้ต่ออายุสัญญาว่าจ้างออกไปอีกระยะเวลาหนึ่งเพื่อจำเลยจะได้ดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับภูมิลำเนาเดิมของคนประจำเรือเท่านั้น อันเป็นการคุ้มครองคนประจำเรือว่าก่อนที่จะส่งคนประจำเรือซึ่งอยู่ในระหว่างการเดินเรือกลับภูมิลำเนานั้นคนประจำเรือมีสิทธิได้รับค่าจ้างต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่งแต่ไม่เกินสามเดือน ดังนี้ สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 จึงไม่ใช่สัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษนำพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาปรับใช้กับคดีนี้และวินิจฉัยว่า สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 เป็นสัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา และเมื่อสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างและมีการสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีสิทธิได้รับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น และกรณีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์ที่ว่า โจทก์ควรได้รับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 ก็วัน เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าให้แก่โจทก์ นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดี

ชำนาญพิเศษ คุณบัญญัติกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3121/2564 นาย ส.โจทก์บริษัท ท.จำเลย ป.พ.พ. ม. 582 วรรคหนึ่ง พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 ม. 17 วรรคสอง, ม. 118 พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ.2522 ม. 8 (1), ม. 8 (2) โจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ 2 ฉบับ ฉบับแรกตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2559 สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 ถึงวันที่ 16 มีนาคม 2560 ตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จำเลยตกลงว่าจ้างโจทก์ทำงานบนเรือในตำแหน่งตันกล มีหน้าที่หลักด้านเทคนิคของเรือ ตรวจซ่อมเครื่องจักร วางแผนงานกำหนดหน้าที่งานให้แก่คนประจำเรือแผนกช่างกล ประจำอยู่บนเรือกลเดินทะเลระหว่างประเทศของจำเลย โดยสัญญาดังกล่าวมีข้อความระบุว่า "...สัญญาว่าจ้างฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐาน MLC A2.1.4..." กับระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิดและที่อยู่ปัจจุบันของโจทก์ ชื่อและที่อยู่ของจำเลยซึ่งเป็นเจ้าของเรือ สัญชาติของเรือ สถานที่และวันเดือนปีที่ทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ ตำแหน่งหน้าที่ของโจทก์ในการจ้างงาน อัตราค่าจ้างและค่าตอบแทนอื่น ๆ วันเริ่มการว่าจ้างและวันสิ้นสุดการว่าจ้าง เงื่อนไขการสิ้นสุดของสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ รวมทั้งสิทธิประโยชน์จากการคุ้มครองการประกันสังคมและสุขภาพที่จำเลยเป็นผู้จัดหาให้โจทก์และสิทธิของโจทก์ในการได้รับการส่งตัวกลับ ซึ่งมีลักษณะและรายละเอียดทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์เรื่องสภาพการจ้างงานของคนประจำเรือตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 ที่กำหนดให้ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือจะต้องมีรายการดังกล่าว อันเป็นมาตรฐานสากลของการทำงานบนเรือเดินทะเล ประกอบกับเหตุผลประการหนึ่งในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว คือ การทำงานของลูกจ้างและคนประจำเรือเกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศที่ต้องนำมาตรฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) มาปฏิบัติต่อแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ จึงแสดงให้เห็นเจตนาของโจทก์และจำเลยว่าประสงค์ให้สัญญาดังกล่าวมีมาตรฐานการทำงานทางทะเลสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของการทำงานของคนประจำเรือตามอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ด้วย โจทก์เริ่มต้นทำงานกับจำเลยตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 และประเทศไทยได้มีการอนุวัติการกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานทางทะเลแห่งอนุสัญญาดังกล่าวโดยการตรา พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ขึ้นมาใช้บังคับสำหรับแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ แม้ขณะวันเริ่มต้นทำงานของโจทก์ตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกไม่อาจนำ พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาใช้บังคับต่อกันได้ก็ตามแต่เมื่อระหว่างที่สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกยังมีผลผูกพันคู่สัญญาอยู่นั้น พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้มีผลใช้บังคับแล้ว การที่จำเลยตกลงว่าจ้างโจทก์ให้ทำงานในตำแหน่งตันกลประจำอยู่บนเรือของจำเลยและได้รับค่าจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จึงถือเป็นการทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามบทนิยามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว โจทก์ฟ้องเรียกร้องสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้ากับค่าชดเชยอันเป็นการเรียกร้องตามสิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างซึ่งจะต้องพิจารณาตามบทกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่เลิกจ้างข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับ

แรกจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 นั้น โจทก์เริ่มต้นทำงานตามสัญญาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 อันเป็นเวลาภายหลังจากที่ พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับแล้ว สิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 เช่นกัน เมื่อ พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 4 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การจ้างงานระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน" และไม่ปรากฏว่า พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติในส่วนของค่าชดเชยไว้เป็นการเฉพาะ หรือบัญญัติให้คนประจำเรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือมีบทบัญญัติอื่นที่ยกเว้นไม่ให้นำพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ข้อตกลงจ้างงานของคนประจำเรือที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับ ดังนั้น จำเลยจึงไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 การที่โจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นการทำงานและระยะเวลาสิ้นสุดไว้ตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา 44 วรรคหนึ่ง กับก่อนที่จำเลยจะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้งจำเลยจะต้องจัดทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือรวมถึงความรู้เกี่ยวกับกฎข้อบังคับระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรือเดินทะเลเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความพร้อม หากพิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลใดมีความพร้อมผ่านเกณฑ์ จำเลยจะตกลงว่าจ้างให้ทำงานในครั้งต่อไป ประกอบกับการทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีลักษณะและสภาพของงานแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้างทั่วไป การที่จำเลยต้องทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือก่อนที่จะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้ง แสดงให้เห็นว่าจำเลยประสงค์ที่จะจ้างคนประจำเรือมีกำหนดระยะเวลาเป็นคราว ๆ ไป สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ข้อ 4 ที่กำหนดว่า หากสัญญาว่าจ้างสิ้นสุดลงในขณะที่เรือมีได้อยู่ในเมืองท่า ให้ถือว่าสัญญาฉบับนี้ได้รับการต่ออายุออกไปอีกเป็นระยะเวลาไม่เกินสามเดือน และบริษัทจะดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับยังภูมิลำเนาเดิมในเมืองท่าที่สะดวกในการเดินทางกลับ ไม่ได้เป็นข้อบ่งชี้ว่าสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 เป็นสัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน แต่คงหมายความว่าเมื่อสัญญาจ้างที่กำหนดระยะเวลาไว้สิ้นสุดลงในขณะที่เรือมีได้อยู่ในเมืองท่า ก็ให้ต่ออายุสัญญาว่าจ้างออกไปอีกระยะเวลาหนึ่งเพื่อจำเลยจะได้ดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับภูมิลำเนาเดิมของคนประจำเรือเท่านั้น อันเป็นการคุ้มครองคนประจำเรือว่าก่อนที่จะส่งคนประจำเรือซึ่งอยู่ในระหว่างการเดินเรือกลับภูมิลำเนานั้น คนประจำเรือมีสิทธิได้รับค่าจ้างต่อไปอีกระยะเวลาหนึ่งแต่ไม่เกินสามเดือน ดังนี้ สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 จึงไม่ใช่สัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน เมื่อสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างและมีการสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลงตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ตาม พ.ร.บ.แรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีสิทธิได้รับสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า 247,800 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี และค่าชดเชย 398,250 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับ

แต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานกลางพิพากษาให้จำเลยจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่โจทก์ 30,975 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันฟ้อง (วันที่ 31 พฤษภาคม 2560) เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดี ชำนาญพิเศษแผนกคดีแรงงาน พิพากษายืน โจทก์และจำเลยฎีกาโดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาวินิจฉัยประการแรกตามฎีกาของโจทก์ว่า ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 หรือ พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 และจำเลยต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์หรือไม่ เห็นว่า ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงว่า โจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกัน 2 ฉบับ ฉบับแรกตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 ถึงวันที่ 19 มิถุนายน 2559 ส่วน สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ตกลงว่าจ้างโดยเริ่มทำงานตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 ถึงวันที่ 16 มีนาคม 2560 เมื่อพิจารณาตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จำเลยตกลง ว่าจ้างโจทก์ทำงานบนเรือในตำแหน่งต้นกล (Chief Engineer) มีหน้าที่หลักด้านเทคนิคของเรือ ตรวจสอบซ่อมเครื่องจักร วางแผนงานกำหนดหน้าที่งานให้แก่คนประจำเรือแผนกช่างกล ประจำอยู่บน เรือกลเดินทะเลระหว่างประเทศของจำเลย โดยสัญญาดังกล่าวมีข้อความระบุว่า "...สัญญาว่าจ้าง ฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐาน MLC A2.1.4..." กับระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและชื่อสกุล วันเดือน ปีเกิด สถานที่เกิดและที่อยู่ปัจจุบันของโจทก์ ชื่อและที่อยู่ของจำเลยซึ่งเป็นเจ้าของเรือ สัญชาติ ของเรือ สถานที่และวันเดือนปีที่ทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ ตำแหน่งหน้าที่ของโจทก์ในการ จ้างงาน อัตราค่าจ้างและค่าตอบแทนอื่น ๆ วันเริ่มการว่าจ้างและวันสิ้นสุดการว่าจ้าง เงื่อนไขการ สิ้นสุดของสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือ รวมทั้งสิทธิประโยชน์จากการคุ้มครองการประกันสังคมและ สุขภาพที่จำเลยเป็นผู้จัดหาให้โจทก์ และสิทธิของโจทก์ในการได้รับการส่งตัวกลับ ซึ่งมีลักษณะ และรายละเอียดทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์เรื่องสภาพการจ้างงานของคนประจำเรือตาม พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 ที่กำหนดให้ข้อตกลงการจ้างงานของคน ประจำเรือจะต้องมีรายการดังกล่าว อันเป็นมาตรฐานสากลของการทำงานบนเรือเดินทะเล ประกอบกับเหตุผลประการหนึ่งในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว คือ การทำงานของ ลูกจ้างและคนประจำเรือเกี่ยวข้องกับกิจการขนส่งทางทะเลระหว่างประเทศที่ต้องนำ มาตรฐานสากล คือ อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization : ILO) มาปฏิบัติต่อแรงงานทางทะเลเป็นกรณีเฉพาะ จึงแสดงให้เห็นเจตนาของโจทก์และจำเลย ว่า ประสงค์ให้สัญญาดังกล่าวมีมาตรฐานการทำงานทางทะเลสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของ การทำงานของคนประจำเรือตามอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2549 (Maritime Labour Convention, 2006) ด้วยเช่นกัน แต่แม้โจทก์เริ่มต้นทำงานกับจำเลยตามสัญญาว่าจ้างคน ประจำเรือฉบับแรกตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2558 และประเทศไทยได้มีการอนุวัติการกฎหมาย ภายในประเทศให้สอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานทางทะเลแห่งอนุสัญญาดังกล่าวโดยการตรา พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ขึ้นมาใช้บังคับสำหรับแรงงานทางทะเลเป็นกรณี เฉพาะ โดยพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 2 บัญญัติว่า "พระราชบัญญัตินี้ให้ ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป" และ พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม

2558 พระราชบัญญัตินี้จึงมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 5 เมษายน 2559 เป็นต้นไป ดังนั้น แม้ขณะวันเริ่มต้นทำงานของโจทก์ตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกไม่อาจนำพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาใช้บังคับต่อกันได้ก็ตาม แต่เมื่อระหว่างที่สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกยังมีผลผูกพันคู่สัญญาอยู่นั้น พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้มีผลใช้บังคับแล้ว และเมื่อพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 3 ได้กำหนดบทนิยาม คำว่า "คนประจำเรือ" หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าของเรือจ้างหรือมอบหมายให้ทำหน้าที่ประจำอยู่ในเรือโดยได้รับค่าจ้าง แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งทำงานในเรือเป็นการชั่วคราว กับคำว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ" หมายความว่า สัญญาจ้างงานหรือข้อตกลงซึ่งกำหนดรายละเอียดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนด และให้หมายความรวมถึงข้อตกลงที่เกิดจากการเจรจาต่อรองของคนประจำเรือและเจ้าของเรือ การที่จำเลยตกลงว่าจ้างโจทก์ให้ทำงานในตำแหน่งต้นกลประจำอยู่บนเรือของจำเลยและได้รับค่าจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรก จึงถือเป็นการทำข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามบทนิยามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว เมื่อคดีนี้โจทก์ฟ้องเรียกร้องสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้ากับค่าชดเชยอันเป็นการเรียกร้องตามสิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างซึ่งจะต้องพิจารณาตามบทกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่เลิกจ้าง ข้อพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยในส่วนที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับแรกจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 นั้น โจทก์เริ่มต้นทำงานตามสัญญาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 2559 อันเป็นเวลาภายหลังจากที่พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับแล้ว สิทธิและหน้าที่ที่จะพึงมีตามกฎหมายในการเลิกจ้างตามสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 เช่นกัน เมื่อพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 4 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "การจ้างงานระหว่างเจ้าของเรือกับคนประจำเรือตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน" และไม่ปรากฏว่าพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ได้บัญญัติในส่วน of ค่าชดเชยไว้เป็นการเฉพาะ หรือบัญญัติให้คนประจำเรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือมีบทบัญญัติอื่นที่ยกเว้นไม่ให้นำพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับแก่ข้อตกลงจ้างงานของคนประจำเรือที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับ ดังนั้น จำเลยจึงไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 ที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์วินิจฉัยว่าจำเลยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยให้แก่โจทก์นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น กรณีไม่จำเป็นต้องพิจารณาฎีกาของโจทก์ที่ว่าต้องนับระยะเวลาการทำงานทุกช่วงเข้าด้วยกันหรือไม่ เพราะไม่ทำให้ผลคดีในส่วนค่าชดเชยนี้เปลี่ยนแปลงไป คดีมีปัญหาวินิจฉัยต่อไปตามฎีกาของจำเลยว่า สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 เป็นสัญญาจ้างที่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอนหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 43 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "เจ้าของเรือต้องจัดให้มีข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือเป็นหนังสือพร้อมลายมือชื่อของเจ้าของเรือและคนประจำเรือ โดยจัดทำเป็นคู่ฉบับจัดเก็บไว้บนเรือหนึ่งฉบับและอีกฉบับหนึ่งให้คนประจำเรือเก็บไว้ พร้อมทั้งจะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบได้" วรรคสองบัญญัติว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีรายละเอียด

เกี่ยวกับรายการ ดังต่อไปนี้ (1)...(17) วันสิ้นสุดหรือเงื่อนไขการสิ้นสุดของข้อตกลงการจ้างงานของ
คนประจำเรือ..." และตามมาตรา 44 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า "ข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ
ย่อมสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลง
ตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ โดยมีต้องบอกกล่าวล่วงหน้า"
เมื่อโจทก์กับจำเลยทำสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นการทำงานและ
ระยะเวลาสิ้นสุดไว้ตามบทบัญญัติดังกล่าว กับเมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ศาลแรงงานกลางรับฟัง
ว่า ก่อนที่จำเลยจะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้งจำเลยจะต้องจัดทำการอบรมทดสอบร่างกาย
จิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงานบนเรือรวมถึงความรู้เกี่ยวกับกฎข้อบังคับ
ระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเรือเดินทะเลเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีความพร้อม หากพิจารณาแล้ว
เห็นว่าบุคคลใดมีความพร้อมผ่านเกณฑ์ จำเลยจึงจะตกลงว่าจ้างให้ทำงานในครั้งต่อไป ประกอบ
กับการทำงานบนเรือเดินทะเลที่มีลักษณะและสภาพของงานแตกต่างจากการทำงานของลูกจ้าง
ทั่วไป การที่จำเลยต้องทำการอบรมทดสอบร่างกายจิตใจและความรู้ความสามารถในการทำงาน
บนเรือก่อนที่จะตกลงจ้างคนประจำเรือทุกครั้ง ย่อมแสดงให้เห็นว่าจำเลยประสงค์ที่จะจ้างคน
ประจำเรือมีกำหนดระยะเวลาเป็นคราว ๆ ไป ส่วนสัญญาว่าจ้างคนประจำเรือฉบับที่ 2 ข้อ 4
ที่กำหนดว่า หากสัญญาว่าจ้างสิ้นสุดลงในขณะที่เรื่อมีได้อยู่ในเมืองท่า ให้ถือว่าสัญญาฉบับนี้ได้รับ
การต่ออายุออกไปอีกเป็นระยะเวลาไม่เกินสามเดือน และบริษัทจะดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือ
กลับยังภูมิลำเนาเดิมในเมืองท่าที่สะดวกในการเดินทางกลับ นั้น ก็ไม่ได้เป็นข้อบ่งชี้ว่าสัญญาว่าจ้าง
คนประจำเรือฉบับที่ 2 เป็นสัญญาที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน แต่คงหมายความว่าเมื่อ
สัญญาจ้างที่กำหนดระยะเวลาไว้สิ้นสุดลงในขณะที่เรื่อมีได้อยู่ในเมืองท่า ก็ให้ต่ออายุสัญญาว่าจ้าง
ออกไปอีกระยะหนึ่งเพื่อจำเลยจะได้ดำเนินการจัดส่งคนประจำเรือกลับภูมิลำเนาเดิมของคน
ประจำเรือเท่านั้น อันเป็นการคุ้มครองคนประจำเรือว่าก่อนที่จะส่งคนประจำเรือซึ่งอยู่ในระหว่าง
การเดินทางเรือกลับภูมิลำเนานั้นคนประจำเรือมีสิทธิได้รับค่าจ้างต่อไปอีกระยะหนึ่งแต่ไม่เกินสาม
เดือน ดังนี้ สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2 จึงไม่ใช่สัญญาจ้างที่ไม่มี
กำหนดระยะเวลาแน่นอน ที่ศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษนำพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.
2541 มาปรับใช้กับคดีนี้และวินิจฉัยว่า สัญญาว่าจ้างคนประจำเรือระหว่างโจทก์กับจำเลยฉบับที่ 2
เป็นสัญญาจ้างที่ไม่มีกำหนดระยะเวลา ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา และเมื่อสัญญาว่าจ้าง
คนประจำเรือฉบับที่ 2 ระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างและมีการ
สิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดระยะเวลาในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือ หรือสิ้นสุดลง
ตามเงื่อนไขที่ตกลงกันไว้ในข้อตกลงการจ้างงานของคนประจำเรือตามพระราชบัญญัติแรงงาน
ทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 วรรคหนึ่ง โจทก์จึงไม่มีสิทธิได้รับสินจ้างแทนการบอกกล่าว
ล่วงหน้า ฎีกาของจำเลยฟังขึ้น และกรณีไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์ที่ว่า โจทก์ควรได้รับสินจ้าง
แทนการบอกกล่าวล่วงหน้าตามพระราชบัญญัติแรงงานทางทะเล พ.ศ. 2558 มาตรา 44 ก็วัน
เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป พิพากษาแก่เป็นว่า จำเลยไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทน
การบอกกล่าวล่วงหน้าให้แก่โจทก์ นอกจากที่แก่ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดี
ชำนาญพิเศษ(สมจิตร ทองศรี-จักษ์ชัย เยพิทักษ์-กิตติพงษ์ ศิริโรจน์)ศาลแรงงานกลาง - นายสุจิต
โต๊ะวิเศษกุล - นางนงนภา จันทรศักดิ์ ล้มไพบูลย์แหล่งที่มากองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกาแผนก
หมายเลขคดีดำศาลฎีกา.586/2563หมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นหมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้น
หมายเหตุหมายเหตุ: 1725. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3106/2564 พิมพ์คำพิพากษา โจทก์ฟ้อง

ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑๘), ๘๐, ๙๑, ๒๗๗, ๒๗๙, ๓๑๗ ระหว่างพิจารณานาย ม. ผู้เสียหายที่ ๒ ยื่นคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ และได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียง อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่จำเลยกระทำความผิดเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้เสียหายที่ ๒ จำเลยให้การปฏิเสธคดีส่วนอาญา และให้การในคดีส่วนแพ่ง ขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๙ วรรคแรก (เดิม), ๓๑๗ วรรคสาม (เดิม), ๓๑๗ วรรคสาม (ที่แก้ไขใหม่) การกระทำของจำเลยเป็น ความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม จำคุกกระทงละ ๒ ปี รวม ๗ กระทง เป็นจำคุก ๑๔ ปี ฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจาก บิดาโดยปราศจากเหตุอันสมควรเพื่อการอนาจาร จำคุกกระทงละ ๕ ปี รวม ๗ กระทง เป็นจำคุก ๓๕ ปี รวมจำคุก ๔๙ ปี ข้อหาอื่นให้ยก ให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นายมนัส ผู้เสียหายที่ ๒ เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้เสียหายที่ ๒ ค่าฤชาธรรมเนียม ในคดีส่วนแพ่งให้เป็นพับ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมคดี ส่วนแพ่งในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า เด็กหญิง พ. ผู้เสียหายที่ ๑ เป็นบุตรของนาย ม. ผู้เสียหายที่ ๒ ผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ รู้จักกับ จำเลย จำเลยเคยให้เงินผู้เสียหายที่ ๑ เด็กชาย ส. เด็กชาย ร. และเด็กหญิง จ. ไว้ใช้จ่าย สำหรับ ความผิดฐานพยายามกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ไม่มี คู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ คดีจึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตาม ฎีกาของจำเลยประการแรกว่าที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ วินิจฉัยว่าจำเลยกระทำความผิดตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ ตามฟ้องข้อ ๑.๑ ข้อ ๑.๓ ข้อ ๑.๗ ข้อ ๑.๙ ข้อ ๑.๑๑ และข้อ ๑.๑๓ นั้นถูกต้องหรือไม่ โดยจำเลยฎีกาว่าตามฟ้องข้อ ๑.๑ ข้อ ๑.๓ ข้อ ๑.๑๑ และข้อ ๑.๑๓ แม้จำเลยจะใช้โทรศัพท์เพื่อติดต่อให้ผู้เสียหายที่ ๑ ออกไปพบจำเลยในห้องรีสอร์ทเพื่อ กระทำอนาจารแต่จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นเพียงการชักชวนให้ผู้เสียหายที่ ๑ ไปพบจำเลย เท่านั้นจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการพรากผู้เสียหายที่ ๑ ตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ และตามฟ้องข้อ ๑.๕ ข้อ ๑.๗ ข้อ ๑.๙ ฟังได้เพียงว่าขณะผู้เสียหายที่ ๑ ไปซื้อข้าว แรมพินที่ร้านเมื่อทานเสร็จแล้วผู้เสียหายที่ ๑ ได้เข้าห้องน้ำพบกับจำเลย จำเลยจึงบอกให้ ผู้เสียหายที่ ๑ เข้าไปในห้องน้ำอีกและจำเลยได้กระทำอนาจารผู้เสียหายที่ ๑ จึงเป็นเพียง การกระทำอนาจาร ที่จำเลยยังไม่ได้พรากผู้เสียหายที่ ๑ ไปจากบิดามารดาอีกเช่นกัน เห็นว่า การที่ จำเลยโทรศัพท์นัดหมายผู้เสียหายที่ ๑ ให้ไปพบและการที่จำเลยบอกให้ผู้เสียหายที่ ๑ เข้าไปใน ห้องน้ำแล้วจำเลยได้กระทำอนาจารผู้เสียหายที่ ๑ นั้น เป็นการกระทำที่ล่วงล้ำต่ออำนาจปกครอง ดูแลของผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยปราศจากเหตุ อันสมควรพรากผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เพื่อ การอนาจาร จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม ที่ศาลอุทธรณ์ ภาค ๕ วินิจฉัยมานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตาม ฎีกาของจำเลยเป็นประการสุดท้ายว่า การรวมโทษทุกกระทงความผิดจะต้องรวมแล้วไม่

เกินกำหนด ๒๐ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ (๒) หรือไม่ โดยจำเลยฎีกาว่าที่ ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาให้จำคุกจำเลยรวมทุกกระทงความผิด ๔๙ ปีนั้นยังไม่ถูกต้องเนื่องจาก ความผิดกระทงหนักที่สุดในคดีนี้มีอัตราโทษจำคุก ๕ ปี อันเป็นโทษจำคุกเกิน ๓ ปี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี ดังนั้นโทษรวมทุกกระทงความผิดที่จะลงแก่จำเลยต้องไม่เกิน ๒๐ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ (๒) พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ความผิดกระทงที่หนักที่สุดที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษา ลงโทษจำคุกจำเลยนั้น เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม (ที่แก้ไข ใหม่) มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท ซึ่งมีโทษ จำคุกอย่างสูงเกิน ๑๐ ปีขึ้นไป กรณีจึงต้องด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ (๓) เมื่อรวม โทษทุกกระทงแล้วโทษจำคุกทั้งสิ้นจะต้องไม่เกินกำหนด ๕๐ ปี ที่ศาลชั้นต้นลงโทษจำเลยฐาน กระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม จำคุกกระทงละ ๒ ปี รวม ๗ กระทง เป็นจำคุก ๑๔ ปี ฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดาโดยปราศจาก เหตุอันสมควรเพื่อการอนาจาร จำคุกกระทงละ ๕ ปี รวม ๗ กระทง เป็นจำคุก ๓๕ ปี รวมจำคุก ๔๙ ปี ข้อหาอื่นให้ยกแล้วศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษายืนนั้นเป็นการรวมโทษที่ชอบแล้ว ฎีกาของ จำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น อนึ่ง ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ได้มีประกาศใช้พระราชกำหนด แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๖๔ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ และมาตรา ๒๒๔ แห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความใหม่แทน เป็นผลให้ดอกเบี้ยยัดปรับเปลี่ยน จากอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี เป็นร้อยละ ๕ ต่อปี หรือเป็นอัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กระทรวงการคลัง ปรับเปลี่ยนโดยตราเป็นพระราช-กฤษฎีกา บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี แต่ไม่ กระทบกระเทือนถึงการคิดดอกเบี้ยในช่วงเวลาก่อนที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ปัญหา นี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจยกขึ้น วินิจฉัยได้เอง พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นาย ม. ผู้เสียหายที่ ๒ เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่ กระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้เสียหายที่ ๒ นอกจากที่แก้ไข เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ค่าฤชาธรรมเนียมคดีส่วนแพ่งในชั้นฎีกาให้เป็นพับ ดู ฉบับยอฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3106/2564 พนักงานอัยการ จังหวัดโจทก์นาย ม.ผู้ร้องนาย ป.จำเลย ป.พ.พ. ม. 7, ม. 224 ป.อ. ม. 91 (3), ม. 317 วรรคสาม (ใหม่) ป.วิ.อ. ม. 195 วรรคสอง โจทก์ฟ้อง ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑๘), ๘๐, ๙๑, ๒๗๗, ๒๗๘, ๓๑๗ ระหว่างพิจารณานาย ม. ผู้เสียหายที่ ๒ ยื่นคำร้องขอให้ บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ และได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกาย ชื่อเสียง อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่จำเลยกระทำความผิดเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้เสียหายที่ ๒ จำเลยให้การ ปฏิเสธคดีส่วนอาญา และให้การในคดีส่วนแพ่ง ขอให้ยกคำร้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลย มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๘ วรรคแรก (เดิม), ๓๑๗ วรรคสาม (เดิม), ๓๑๗ วรรคสาม (ที่แก้ไขใหม่) การกระทำของจำเลยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุก

กรรมเป็นกระทำความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ ฐานกระทำความผิดแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม จำคุกกระทงละ ๒ ปี รวม ๗ กระทง เป็นจำคุก ๑๔ ปี ฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดาโดยปราศจากเหตุอันสมควร เพื่อการอนาจาร จำคุกกระทงละ ๕ ปี รวม ๗ กระทง เป็นจำคุก ๓๕ ปี รวมจำคุก ๔๙ ปี ข้อหาอื่นให้ยกให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นายมนัส ผู้เสียหายที่ ๒ เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้เสียหายที่ ๒ ค่าฤชาธรรมเนียมในคดีส่วนแพ่งให้เป็นพับ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมคดีส่วนแพ่งในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ในเบื้องต้นว่า เด็กหญิง พ. ผู้เสียหายที่ ๑ เป็นบุตรของนาย ม. ผู้เสียหายที่ ๒ ผู้เสียหายที่ ๑ และที่ ๒ รู้จักกับจำเลย จำเลยเคยให้เงินผู้เสียหายที่ ๑ เด็กชาย ส. เด็กชาย ร. และเด็กหญิง จ. ไว้ใช้จ่าย สำหรับความผิดฐานพยายามกระทำชำเราเด็กอายุยังไม่เกินสิบสามปี ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ไม่มีคู่ความฝ่ายใดอุทธรณ์ คดีจึงเป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการแรกว่าที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ วินิจฉัยว่าจำเลยกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ ตามฟ้องข้อ ๑.๑ ข้อ ๑.๓ ข้อ ๑.๗ ข้อ ๑.๙ ข้อ ๑.๑๑ และข้อ ๑.๑๓ นั้นถูกต้องหรือไม่ โดยจำเลยฎีกาว่าตามฟ้องข้อ ๑.๑ ข้อ ๑.๓ ข้อ ๑.๑๑ และข้อ ๑.๑๓ แม้จำเลยจะใช้โทรศัพท์เพื่อติดต่อให้ผู้เสียหายที่ ๑ ออกไปพบจำเลยในห้องรีสอร์ทเพื่อกระทำความผิดจากข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นเพียงการชักชวนให้ผู้เสียหายที่ ๑ ไปพบจำเลยเท่านั้นจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการพรากผู้เสียหายที่ ๑ ตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ และตามฟ้องข้อ ๑.๕ ข้อ ๑.๗ ข้อ ๑.๙ ฟังได้เพียงว่าขณะผู้เสียหายที่ ๑ ไปซื้อข้าวแรมพินที่ร้านเมื่อทานเสร็จแล้วผู้เสียหายที่ ๑ ได้เข้าห้องน้ำพบกับจำเลย จำเลยจึงบอกให้ผู้เสียหายที่ ๑ เข้าไปในห้องน้ำอีกและจำเลยได้กระทำการอนาจารผู้เสียหายที่ ๑ จึงเป็นเพียงการกระทำความผิด ที่จำเลยยังไม่ได้พรากผู้เสียหายที่ ๑ ไปจากบิดามารดาอีกเช่นกัน เห็นว่า การที่จำเลยโทรศัพท์นัดหมายผู้เสียหายที่ ๑ ให้ไปพบและการที่จำเลยบอกให้ผู้เสียหายที่ ๑ เข้าไปในห้องน้ำแล้วจำเลยได้กระทำการอนาจารผู้เสียหายที่ ๑ นั้น เป็นการกระทำที่ล่วงล้ำต่ออำนาจปกครองดูแลของผู้เสียหายที่ ๒ ซึ่งเป็นบิดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยปราศจากเหตุอันสมควรพรากผู้เสียหายที่ ๑ ซึ่งอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เพื่อการอนาจาร จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ วินิจฉัยมานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของจำเลยข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยเป็นประการสุดท้ายว่า การรวมโทษทุกกระทงความผิดจะต้องรวมแล้วไม่เกินกำหนด ๒๐ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ (๒) หรือไม่ โดยจำเลยฎีกาว่าที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาให้จำคุกจำเลยรวมทุกกระทงความผิด ๔๙ ปีนั้นยังไม่ถูกต้องเนื่องจากความผิดกระทงหนักที่สุดในคดีนี้มีอัตราโทษจำคุก ๕ ปี อันเป็นโทษจำคุกเกิน ๓ ปี แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี ดังนั้นโทษรวมทุกกระทงความผิดที่จะลงแก่จำเลยต้องไม่เกิน ๒๐ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ (๒) พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ความผิดกระทงที่หนักที่สุดที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยนั้น เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม (ที่แก้ไขใหม่) มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท ซึ่งมีโทษจำคุกอย่างสูงเกิน ๑๐ ปีขึ้นไป กรณีจึงต้องด้วยประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ (๓) เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้วโทษจำคุกทั้งสิ้นจะต้องไม่

เกินกำหนด ๕๐ ปี ที่ศาลชั้นต้นลงโทษจำเลยฐานกระทำอนาจารแก่เด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม จำคุกกระหนงละ ๒ ปี รวม ๗ กระหนง เป็นจำคุก ๑๔ ปี ฐานพรากเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปีไปเสียจากบิดาโดยปราศจากเหตุอันสมควรเพื่อการอนาจาร จำคุกกระหนงละ ๕ ปี รวม ๗ กระหนง เป็นจำคุก ๓๕ ปี รวมจำคุก ๔๙ ปี ข้อหาอื่นให้ยกแล้วศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษายืนนั้นเป็นการรวมโทษที่ชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยข้อนี้ก็ฟังไม่ขึ้น อนึ่ง ในระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา ได้มีประกาศใช้พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๖๔ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ และมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความใหม่แทน เป็นผลให้ดอกเบี้ยผิดนัดปรับเปลี่ยนจากอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี เป็นร้อยละ ๕ ต่อปี หรือเป็นอัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนโดยตราเป็นพระราช-กฤษฎีกา บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงการคิดดอกเบี้ยในระหว่างช่วงเวลาก่อนที่พระราชกำหนดนี้ใช้บังคับ ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นาย ม. ผู้เสียหายที่ ๒ เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๔ และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี หรืออัตราดอกเบี้ยใหม่ที่กระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ ๒ ต่อปี ตั้งแต่วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้เสียหายที่ ๒ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ค่าฤชาธรรมเนียมคดีส่วนแบ่งในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

อรุณ เรืองเพชร · ประทีป อ่าววิจิตรกุล · วิชาญ กาญจนะ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3121/2564>